

Asia: VN/23855/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SOSTE kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta esityksestä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkaverosta annettua lakia siten, että savuttomat nikotiinituotteet tulevat veron piiriin. Savuttoman nikotiinituotteen määritelmä kattaisi markkinoilla olevat niin sanotut nikotiinipussit sekä markkinoille mahdollisesti myöhemmin tulevat niitä läheisesti muistuttavat tuotteet.

Savuttomista nikotiinituotteista kannettaisiin sekä vähimmäismyyntihintaan perustuvaa arveroa että yksikköveroa. Lisäksi säädetään nikotiinipussien vähimmäisverosta. Savuttomista nikotiinituotteista suoritettavan veron määrä olisi aina vähintään 14 senttiä grammalta savutonta tupakkatuotetta. Esitys toteuttaa Petteri Orpon hallitusohjelmakirjauksen, jonka mukaan nikotiinipussit säädetään tupakkaveron alaisiksi tuotteiksi.

Vaikka Suomessa väestön keskimääräinen terveydentila on viime vuosina monessa suhteessa kohentunut, sosioekonomiset terveyserot ovat yhä suuria. Tupakointi on yksi terveyserojen keskeinen aiheuttaja. Tupakkatuotteiden hintaan vaikuttaminen tupakkaverotuksella on tehokkaimpia keinoja vähentää paitsi tupakointia väestötasolla myös sosiaaliryhmien välisiä terveyseroja.

Tupakkateollisuus kehittää ja tuo markkinoille jatkuvasti uusia nikotiinituotteita ja markkinoi niitä etenkin nuorten suosimissa medioissa. Tärkeätä on erityisesti pyrkiä ehkäisemään nuorten nikotiiniriippuvuuden syntyä. Verotus ja hinta ovat tässä keskeisiä tekijöitä.

Tupakkalain tavoitteena on, että tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö loppuu Suomessa vuoteen 2030 mennessä. Jos tavoitteeseen aiotaan seitsemässä vuodessa päästä, on tavoitetta kohti edettävä johdonmukaisesti ja määrätietoisesti. Tavoitteeseen pääsemiseksi pitää hyödyntää kaikkia sosiaali- ja terveysministeriön asettaman tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnön 35 toimenpide-ehdotusta, jotka kohdistuvat muun muassa verotukseen, savuttomiin ympäristöihin, myyntiin ja markkinointiin, matkustajatuontiin ja uusien nikotiinituotteiden säätelyyn. Tärkeätä olisi myös uusien nikotiinituotteiden myynnin ja markkinoinnin osalta EU-tason säätelyn saattaminen ajantasalle. Uudet nikotiinituotteet tulisi huomioida tupakkaverodirektiivissä.

SOSTEn kanta:

- kannatamme esitystä savuttomien nikotiinituotteiden kuten nikotiinipussit ottamista tupakkaverotuksen piiriin. On hyvä, että esityksessä on huomioitu myös markkinoille mahdollisesti myöhemmin tulevat niitä läheisesti muistuttavat tuotteet.
- vero- ja hintapolitiikan lisäksi olisi tärkeätä asettaa nikotiinipussit muita tupakka- ja nikotiinituotteita vastaavan kattavan säätelyn piiriin. Tämä suojelee erityisesti uusia käyttäjäryhmiä nikotiiniriippuvuudelta.

Tamminiemi Marja
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry